מדינת ישראל

משרדי הממשלה

2

רצועת עזה (סיכום)

(החלטה מס. 666 מיום 14.6.70)
(החלטה נלווה של הועדה לחיסולה)

שם תיק: מסמכים שמורים -רצועת עזה (סיכום) והחלטה מצורפת של ועדת התישבות

מזהה פיזי: א-295/7

מזהה פריט: R0003kbt

כתובת: 3-312-4-9-3 תאריך הדפסה: 20/01/2020

326

מס' תיק

CALL

מחלקה

הסוכנות היהודית לא"י
המחלקה להתישבות

ירושלים, יג' באייר תש"ל
19 במאי 1970

ר צ ו ע ת ע ז ה

(סיכום)

מוצע להקים שתי האחזויות נח"ל, האחת דרומית לעיר עזה (אבו מדיאן) והשניה צפונית לחן-יונס (סומייריי), על אדמות המדינה שאינן מוחזקות ע"י תושבים מקומיים.

1. הקרקע החולית העומדת לרשותנו תתאים לגידולים אינטנסיביים. בשלב ראשון תנצל כל האחזות כ-200 - 150 ד" המותאמים לכח האדם שברשותן. בשטחים אלה תבדק מערכת הגידולים האפשריים ושיטות אגרוטכניות וארגוניות.

2. כמויות המים הנדרשות להאחזויות נאמדת בכ-200 - 100 אלף מ3 לשנה. כמויות אלה ניתן להפיק מקידוחים, ואין בהם כדי לשנות באופן משמעותי את הגרעון השנתי ברצועת עזה המסתכם בכ- 45 מיליון מ3.

3. הקמתן של ההאחזויות תאפשר לבדוק את סיכויי החקלאות מנקודת ראות כלכלית וארגונית וזאת לקראת החלטה שתתקבל - אם תתקבל - בזמן מאוחר יותר על הפיכתן של האחזויות ליישובי קבע ואיזרוחן.

שלב של האחזויות נח"ל נראה כשלב הכרחי בתנאים הקיימים, שכן, רק על סמך נסיון מעשי ובמקום ניתן יהיה להחליט על גודל המקום .

4. במקביל, תוך תקופת ההאחזות ולקראת החלטה על אזרוח, תבדק מעשית האפשרות להעמיד לרשות ישובים אלה קרקע, מים ופרדסים מרצועת עזה ומחבל אשכול. כמו-כן, יש לבחון פיתוח ענף העשייתי.

5. התקציב הדרוש להקמת 2 האחזויות ולשנה הראשונה לפעילותן מסתכם ב-3,9 מיליון ל"י.

פירוט התקציב להאחזות אחת:

תשתית ומבנים	1,100,000.-	ל"י
מ י ם	200,000.-	"
השקעות יצרניות	340,000.-	"
כביסי גיטה ובטחון	300,000.-	"
	1,940,000.-	ל"י

6. לוח זמנים וקביעת תאריך העלייה יקבע לאחר קבלת החלטה ואישור תקציב.

חבל הנגב - מדור תכון המשק ש מ ו ר

באר-שבע, 15.5.70

1. מבוא וסיכום

סקר ראשוני שנערך ברצועת עזה כדי לבדוק את אפשרויות הקמת היאחזויות והתישבות באזור מצביע על המימצאים הבאים :

א. קיימת אפשרות להקים שתי היאחזויות בשתוניות ברצועת עזה על אדמות המדינה שאינן מוחזקות על ידי תושבים מקומיים.

ב. השטחים שאותרו הם כולם דיונות חול. נקודה אחת באדמות אבו מדיאן (דרומית לעיר עזה) והשניה בסמירי (צפונית לחן-יונים).

ג. מתוך שטח כללי של כ-2000 דונם לכל ישוב, יועמדו בשלב הנוכחי כ-150-200 דונם לכל היאחזות לעיבוד אינטנסיבי ולנסיון ; שטח זה מותאם לכח האדם שיהיה בכל אחת מן ההיאחזויות ולתכניות הגידולים בתנאים דומים.

ד. להיאחזויות המוצעות תהיה השיבות נוספת כנקודות תצפית ולימוד לגבי תכונות האזור קרקעותיו והתאמתו לגידולים השונים. כמו-כן ניתן יהיה בתקופה זו להכין את התנאים להפיכת ההיאחזות ליישוב קבע - אם יוחלט על כך.

2. סקירה על אזור אבו-מדיאן

תאור ומקום הנקודה

האזור המוצע להתישבות מוגדר ע"י אותם השטחים הנמצאים בידי השלטונות ואינם בבעלות פרטית, ואינם מעובדים ע"ם חזקה (ראה מפה מצורפת).

השטח המאותר באזור זה נמצא בין נחל בטור ובין עזה (נ.צ. אמצעי מ.-.094/099 צ-ד') היקף השטח כ-4000 ד' - אשר מתוכן כ-2200 ד' מוחזקים ע"י תושבים מקומיים בעיקר ע"י כרמים. השטח הפנוי, כרגע, מהוה כ-1800 ד'.

תאור הקרקע

קרקעות האזור מוגדרות כדיונות חול. הדיונות באזור זה הן בעלות טופוגרפיה נוחה - וניתן להגיע לשדות חול ע"י הכשרה לא כבדה.

למעשה נמצא השטח בתהליך "כבוש זוחל" ע"י כרמים החודרים - מכל צד כמובלעות לתוך הדיונות.

עומק החול באזור נע בין 5 - 10 מטר.

חבל הנגב - אדור תכון המשק

ש מ ו ר

באר-שבע, 15.5.70

3. סקירה על אזור - סמירי

תאור ומיקום האזור

האזור המוצע להתישבות בחלק הדרומי של הרצועה נמצא באזור חאן יונס - בין חוף הים והאזור המעובד לאורך שטחי הדיינות. באזור זה כבר נטעו יערות של עצי טיסה בהיקף של כ-10 אלפי דונם.

האזור שנסקר במיוחד נמצא ב-נ.צ. 085 צפון - דרום ו-089 מערב מזרח.

שטח זה נמצא בידי הממשלה והכוונה ליעד מתוכו כ-3000 ד' לאזור התישבות.

תאור הקרקע

אזור החוף שהוצע ונבדק באופן פרילימינרי, מחולק ל-3 אזורי משנה עיקריים:-

א. רצועת החוף
(משפת הים עד כ-200 מטר) שכבת קרקע חול נמצאת מעל קרקע עתיקה בעומק לא גדול 30 - 200 מ'מ. הקרקע הנ"ל, חוסמוסית כבדה, עם קונקרציות של גירן; ישנם סימנים של המלחה. (הערבים משתמשים בקרקע זו לערבוב עם קרקעות חול). חלק מהשטח מכוסה בגבעות חול קלות. בשטח זה הצמחיה דלה, ואינו מנוצל לחקלאות כיום.

ב. רצועת של דיונות חול
(מרצועת החוף עד 1000 מטר מהים) עם עמקים ברוחב של 10-100 מטר, ובאורכים שונים (100-1000) בעמקים - הקרקע חולית רובה, ועומק קרקע התשתית לא נבדק.

העמקים מעובדים ע"י ממעים מושקים ע"י מים מקומיים (שאובים ממי התהום) גוייבות ותמרים והדרים.

גדולי ירקות - המושקים בשלב ראשון ע"י מי תהום, ועם גידולים יונקים ישירות ממי התהום (עגבניות, מלפפונים, מקשה וכו') הדיונות בגובה של עד 10 מטר מהעמקים המעובדים.

ג. רצועה של דיונות חול, המיוערות ע"י אקציות (נטעו ע"י רשות הפיתוח)
בין 1000 מטר ל-3000 מטר משפת הים.

ברצועה זו, הכסוי החולי, עמוק מאד, ויש להניח לפחות ב-4 מ' כסוי חולי מעל קרקע התשתית.

האקציות מפותחות יפה, ומיצבות את החולות שהיו בעבר דיונות נודדות.
יש להניח שאף תרמו לשפור המבנה הקרקעי של החול, ע"י תוספת חומר אורגני- ופעילות אורגניזמים.

השטח הפנוי להתישבות נמצא באזור משנה ג', כלומר דיונות חול מיוערות, המבנה הטופוגרפי כאן יותר קשה מזה של אזור עזה ויטורי הקרקע הצפויים יהיו בקנה מידה גדול.

(הערכה מפורטת תעשה לאחר מפוי השטח).

[illegible]

שמור

באר-שבע, 15.5.70

4. מקורות המים

א. דו"ח הידרולוגי (*)

" אספקת המים ברצועה מבוססת כיום כולה על שאיבה מבארות הנזונות מן האקויפר פלאו-פלייסטוקני שהינו מקור המים היחיד באזור. תצרוכת המים המקומית "ברצועה" כלה נאמדת כיום בכ-80 מלמ"ק לשנה".

"בחזית הצריכה לעתיד, נאמדת בכ-95 מלמ"ק בשנת 1980" (אמדן ראשוני בלבד).

"השאיבה המותרת בשלב סופי (מלוי חוזר טבעי בניכוי זרימה הכרחית לים) נאמדת בכ-35 מלמ"ק לשנה, קיימת לפיכך כבר היום שאיבת יתר בהיקף של כ-45 מלמ"ק לשנה. שאיבת יתר זו עשויה להגיע בסוף שנות השבעים לכ-60 מלמ"ק לשנה".

" מצב המפלסים של מי התהום באזור מטביע רצון בינתיים, מבחינה הידרולוגית, ולאור ממצאים הידרולוגיים ראשונים יש להניח שניתן יהיה להמשיך בשאיבת יתר בהיקף הנוכחי עד למחציתו השניה של העשור הבא. לאחר מכן יהיה הכרח לאזן את כל שאיבת היתר באמצעות יבוא מים ממקורות שמחוץ לרצועה".

ב. אספקת המים - אספקת מים לטווח קצר.

בהמשך לדו"ח זה, מוצע לספק מים להאחזיות ממים מקומיים. שאיבה זו תגביר את הגרעון השנתי. אך בהיקף של 35-40 מלמ"ק, אין להוספה של 0.5 מליון מ3 מים לגרעון השפעה רצינית על מאזן המים.

אספקת מים לטווח ארוך

אספקת המים לטווח ארוך הדומה להתישבות קבע בהיקף של כ-1,5 מליון ליושב, או בס"ת ל-2- ישובים הכמות של כ-3 מליון מ3 מוצעה לפתרון בשתי אלטרנטיבות.

בכל אחת משתי האלטרנטיבות אפשרי ליעד שטחי פרדסים בבשור לכל אחד משני המשקים בהיקף של 300-400 ד' - עם מים צמודים בהיקף של 300-400 אלף מ3.

לגבי יחרת המים מוצעים להלן 2 אלטרנטיבות:

אלטרנטיבה א' - להגביר את שאיבת המים ברצועה בכמויות אלו, והכמויות יוחזרו ויושלמו לאקויפר - באותו פתרון שימצא לסה"כ הגרעון של הרצועה. ולכן הפתרון שיש למצוא לגרעון של הרצועה ימצא מקום ל-45 מליון מ3 מים ל-48 מליון מ3.

אלטרנטיבה ב' - העברת מים המוקצבים כיום למטרות אחרות להתישבות החדשה. המים הנראים כיום כאפשריים לפתרון זה נמצאים בעקר בידי 2 חוות "יצור ופתוח".

א.	חוות שלאור	1.780	אלפי מ3
ב.	חוות דושן ("הבשור")	1.250	" "
	סה"כ	3.030	אלפי מ3

(*) הערה: מתוך דו"ח של ת.ה.ל, אוקטובר 1968.

חבל הנגב - מדור תכנון המשק

באר-שבע, 15.5.70

ס מ ו ר

קווים לתכניות משקית ברצועת עזה

שלב התחלתי:

בשלב זה תוקמנה שתי האחזויות נחל, האחת באבו מדיאן (דרומית לעזה) והשניה בסומירי (צפונית לחאן יונים).

האחזויות אלה תעסוקנה בעיקר בגדול ירקות לייצוא וגידולים חסויים לייצוא, בשלב זה ניתן גם לפתח חממות היות ובדיקות מעבדתיות מראות כי יש מים מתאימים למטרה זו.

השטח הדרוש בשלב זה הוא כ-100 דונם לכל האחזות. כמות המים שתידרש לטם ביצוע תכניות זו נאמדת ב- 100.000 מ"ק מים לשנה לכל האחזות בספיקה חודשית של כ-15.000 מ"ק. כמות זו ניתן לקבל ע"י קדוח מקומי אחד.

כענף נוסף יש להביא בחשבון תעסוקה בתעשיה באמצעות תע"ש.

שלב מתקדם:

בשלב זה תאוזרחנה שתי ההאחזויות הנ"ל. לצורך זה קיים הכרח לבסס אותן בבחינה כלכלית. קיימות מספר אפשרויות לביסוס משקים אלה בהתאם לתנאים שיהיו בשלב זה ובעיקר בהתאם לאפשרויות אספקת המים.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

חבל הנגב - מדור תכנון המשק

באר-שבע, 15.5.70

ש מ ו ר

א. במידה וניתן יהיה לספק במקום 1,5 מיליון מ"ק לכל יישוב, ע"י מילוי חוזר של אקוויפר של החולות או ע"י חיבור לרשת המים הארצית תתאפשר הקמת משק כשכל שטחי העבודה שברשותו מרוכזים במקום אחד ובקרבת מקום היישוב. משק כזה יוכל לגדל נוסף על ירקות חורף וגדולים בחממות גם גדולי שדה כמו אגוזי-אדמה, תפוחי-אדמה, גזר ועוד.

ב. במידה ולא ניתן יהיה לספק מים בכמות גדולה במקום היישוב, יגדלו המתישבים גדולים אנטנסיביים וגדולי חממות בשטח של כ-400 דונם במקום. בתנאים אלה יצרוך כל יישוב כמות של כ-500,000 מ"ק מים בשנה (כולל תצרוכת מחנה). נוסף על השטחים הצמודים ליישוב ניתן ליעד שטחים בחוות טלאור וה"בשור" לשם פיתוח ענפי חקלאות אקסטנסיביים כמו כותנה, אגוזי-אדמה, תפוחי-אדמה וגידולי ייצוא. כ"כ ניתן ליעד לכל אחד משני היישובים 400-300 דונם פרדס מפרדסי הבשור ופרדסי שרשרת.

כל אחת משתי האפשרויות האמורות ניתן להוסיף ענפי חי בהתאם לתכנית הארצית וכן תתכן אפשרות של הקמת מפעל תעשיתי (לפי הצעת משרד הבטחון) משותף לשני המשקים או לכל משק בנפרד.

ברצועת עזה נמצאים פרדסים בבעלות מינהל מקרקעי ישראל. שטח פרדסים אלה הוא כ-1,500 דונם כאשר כ-1,000 דונם נמצאים בשטחים מרוכזים. המינהל האזרחי מוכן להעמיד פרדסים אלה לרשות היישובים שיוקמו ברצועה.

[illegible]

ס מ ו ר

חבל הנגב, מדור תכנון המשק

באר-שבע, 15.5.70

תקציב ליישוב אחד

תשתית

הכשרת קרקע למחנה.	100.000	
מבנים,כולל ביוב גנרטור ורשת מים מחנה.	1.000.000	1.100.000

משק

קידוח מים	100.000	
הכשרת קרקע	50.000	
ריסות,עם ציון נייד וטיפטוף	100.000	
ציוד חקלאי	70.000	
מכונות	20.000	
הון חוזר וסונות	100.000	
החזקה שוטפת	100.000	540.000

כביסים

כביס גישה וכביס בטחון		300.000
		1,940.000

חבל הנגב - מדור תכון המשק ע מ ו ר (העתק דו"ח של מר לומס)

באר-שבע, 15.5.70

8. נספח: תנאים אקלימיים ברצועת עזה

דו"ח הקדמי המבוסס על ממוצעים אקלימיים רב שנתיים (4,3,2) ועל המחקר הטופואקלימי בחבל הבשור(1).

מ ב ו א

המטר האקלימי ברצועת עזה דומה באופן כללי לאקלים מישור החוף הדרומי בתחומי האזור עצמו פולכת כמות הגשמים ופוחתת מצפון לדרום. משטר שמפרטורות המינימום באזור דומה לזה של מישור החוף הדרומי בכללו כפי שמיוצג על ידי התחנות בארז ובניר יצחק(1). משטר הרוחות השורר ברצועת עזה דומה כלליה לזה של אזור החוף הדרומי, כשהכיוון השליט הוא דרום מערבי, דרומי ומערבי בעונה הגשומה ובעונה הבלתי גשומה מערבי וצפון מערבי.

ג ש ם

כמות הגשם השנתית יורדת בתחומי רצועת עזה באופן ברור מצפון מזרח לדרום מערב (עזה 371 מ"מ גשם לשנה וחאן יונס 258 מ"מ גשם לשנה).

טבלה מס' 1 : כמות גשם חודשית ושנתית ממוצעת במ"מ.

חודש / תחנה	ינו'	פבר'	מרץ	אפר'	מאי	יוני	יולי	אוג'	ספט.	אוק'	נוב'	דצמ'	ס"ה
חאן יונס	56.7	39.2	29.7	6.4	4.4				0.5	9.3	48.5	63.2	258
ע ז ה	83.3	55.3	41.2	8.9	3.7				0.7	15.6	70.9	91.8	371

טמפרטורות

בדומה למישור החוף הדרומי בו קיים סיכון קרה בעונת החורף כן גם ברצועת עזה וזאת למרות קרבתו ליים. הסיבה לכך נעוצה בנוכחות שטחי החולות הנרחבים באזור. ידועים הנזקים שנגרמו למטעים זיקים וכרמיה בגידול בננות, ואין להמנע מהגנה על פרדס בזיקים אשר נמצא בשטח טופוגרפי נמוך. מאחר שגם בחבל הבשור הנמצא צפון מזרחית לרצועת עזה קיים סיכון קרה* ליד הקרקע מדי שנה בשנה, ניתן לפי דעתנו לצפון למצב דומה ואולי אף חמור יותר באזור החולות שבדרום רצועת עזה.

טבלה מס' 2 : טמפרטורת מינימום יומית ממוצעת במ"צ

חודש / תחנה	ינו'	פבר'	מרץ	אפר'	מאי	יוני	יולי	אוג'	ספט'	אוק'	נוב'	דצמ'	ס"ה
עזה	8.8	9.0	10.6	12.7	15.8	18.4	20.4	20.8	19.9	17.2	14.5	10.6	
ת"א-קריה	8.4	9.1	10.6	12.7	15.5	18.8	20.9	21.8	20.5	17.4	13.8	10.6	

* כל ארוע בו ירדה טמפ' בסובה ל-0.0 מ"צ ומטה.

חבל הנגב - מדור תכנון המטע

באר-שבע, 15.5.70

ש מ ו ר

(העתק דו"ח של מר לומס)

אמנם מטבלה מס' 2 נראה כי האיזור דומה לתחנת ת"א קריה מבחינת מטח טמפ' מינימום, אך יש לזכור שהתחנה הוקמה בעיר ממש, במרחק קטן מאוד מהים, דבר המשפיע על העלאות ערכי טמפ' המינימום.

החודש הקר ביותר בשנה הוא ינואר ואחריו פברואר.

טבלה מס' 3 - טמפ' מכסימום יומית ממוצעת במ"צ

תחנה / חודש	ינו.	פבר.	מרץ	אפריל	מאי	יוני	יולי	אוג.	ספט.	אוק.	נובמבר	דצמבר
ע ז ה	18.3	18.9	20.9	23.2	26.8	29.2	31.0	31.5	30.4	28.6	25.0	20.2
ת"א הקריה	18.1	18.9	20.7	23.2	25.9	28.4	30.1	31.0	30.5	28.4	24.4	20.0

מטבלה מס' 3 ניתן לראות כי טמפ' המקסימום היומיומית הממוצעת דומות לאלו של ת"א הקריה ובתחומי האיזור עצמו לפי דעתנו אין הפרטים משמעותיים. החודש החם ביותר הוא אוגוסט.

טבלה מס' 4 - תנודה יומית ממוצעת על ערכי טמפ' במ"צ.

תחנה / חודש	ינו.	פבר.	מרץ	אפריל	מאי	יוני	יולי	אוג.	ספט.	אוק.	נובמבר	דצמבר	שנתי
ע ז ה	9.5	9.9	10.3	10.5	11.0	10.8	10.6	10.7	10.5	11.4	10.5	9.6	10.4
ת"א הקריה	9.7	9.8	10.1	10.5	10.4	9.6	9.2	9.2	10.0	11.0	10.6	9.4	10.0

מטבלה מס' 4 ניתן לראות כי בעזה גדולה מעט התנודה היומית הממוצעת של הטמפ' מזו שבת"א קריה, דבר הבולט במיוחד בחודשי הקיץ ונובע כנראה מקרבת המדבר.

לחות יחסית -

טבלה מס' 5 - לחות יחסית יומית ממוצעת (ב-%)

תחנה / חודש	ינו.	פבר.	מרץ	אפריל	מאי	יוני	יולי	אוג.	ספט.	אוק.	נובמבר	דצמבר	ש נ ה
ע ז ה	70	70	67	69	70	70	72	70	68	68	72	73	70
ת"א הקריה	71	71	68	68	69	70	71	70	67	67	69	73	70

ס מ ו ר

חבל-הנגב, מדור תכון המשק

באר-שבע, 15.5.70

(העתק דו"ח של מר לומס)

רוחות - בעונת הקיץ יש לצפות באיזור זה למשטר רוחות של בריזה ימית ביום הקטורה ברוח מכיוון מערב וצפון מערב, ובשעות הלילה בריזה יבשתית הקטורה בכיוון רוחות ממזרח למערב. אין הרוחות החזקות ביותר בקיץ עולות על 20 קמ"ש. בעונה הגשומה תלוי כיוון הרוחות במצב הסינופטי הקטור במערכות הטקעים הברומטריים המגיעים ממערב. יש לציין, עם זאת שהשכיחות הגבוהה ביותר בחוף היא של הכיוון הדרום מזרחי ודרומי בשעות הבוקר, דרום מערבי מערבי צפון מערבי בשעות הצהריים והערב הרוחות החזקות ביותר בחורף עשויות להגיע עד 80 קמ"ש. בדרך כלל הרוחות החזקות ביותר בעונה זו הן בכיוון שמדרום עד צפון מערב בהתאם לשעות השונות.

בסך הכל שנתי של שכיחות כיוונים והעוצמות של רוחות הקרקע יש לומר כי בשעות הבוקר, השכיחות הרבה ביותר היא מכיוון דרום מזרח, דרום ודרום מערב, בשעות הצהרים מכיוון מערב וצפון מערב ובשעות הערב מצפון מערב ומערב. משך כל השנה הרוחות החזקות ביותר הן בכיוונים מדרום מזרח דרום. מערב עד צפון מערב.

מסקנות

מבחינה חקלאית יש להזהיר מפני נטיעת גידולים לטמפרטורות נמוכות ובמידה ומגדלים ירקות רגישים בעונת החורף יש צורך לתכנן את רשת ההשקיה כך שאפשר יהיה להמטיר על הנוף בכדי להגן על הגידולים בפני קרה. במידה וקיימים הפרשים טופוגרפיים כל שהם יש צורך לנצלם בצורה כזו שהגידול הרגיש ייועד לשטחים "הגבוהים" יחסית.

מאחר ויש לצפות לרוחות די חזקות בעונה הגשומה חובה היא לתכנן את משברי הרוח כך שימנעו נזקים מפני רוחות רגילות ויקטינו נזקים מפני סופות חול וסערות.

למרות העובדה שלא עומדים לרשותנו נתונים די מפורטים, כדאי לתכנן את החלקות החקלאיות כך שמשברי הרוח יוצבו בכיוון דרום מזרח צפון מערב.

דו"ח זה הוגש ללא אינפורמציה מפורטת ומבוסס על נתונים רב שנתיים של עזה (4,3,2) והמחקר הטופואקלימי בחבל הבשור (1).

רשימת ספרות

1. ביתן - בוטנויזר, א; מחקר טופו אקלימי בחבל "הבשור" (1967). האוניברסיטה העברית בירושלים המחלקה לגיאוגרפיה.

2. ממוצעים אקלימיים תקניים של כמות גשם 1931 - 1960, שרות המטאורולוגי, בית דגן, 1967, סדרה א', רשימות מטאורולוגיות מס' 21.

3. ממוצעים אקלימיים רב שנתיים, חלק ראשון, ב. טמפרטורה ולחות יחסית, השרות המטאורולוגי, תל-אביב, 1961, סדרה א' רשימות מטאורולוגיות מס' 3 ב'.

4. ממוצעים אקלימיים רב שנתיים, חלק שני, רוחות, השרות המטאורולוגי ירושלים, 1956, סדרה א' רשימות מטאורולוגיות, מס' 15.

(-)

י. לומס

מנהל המחלקה למטאורולוגיה חקלאית

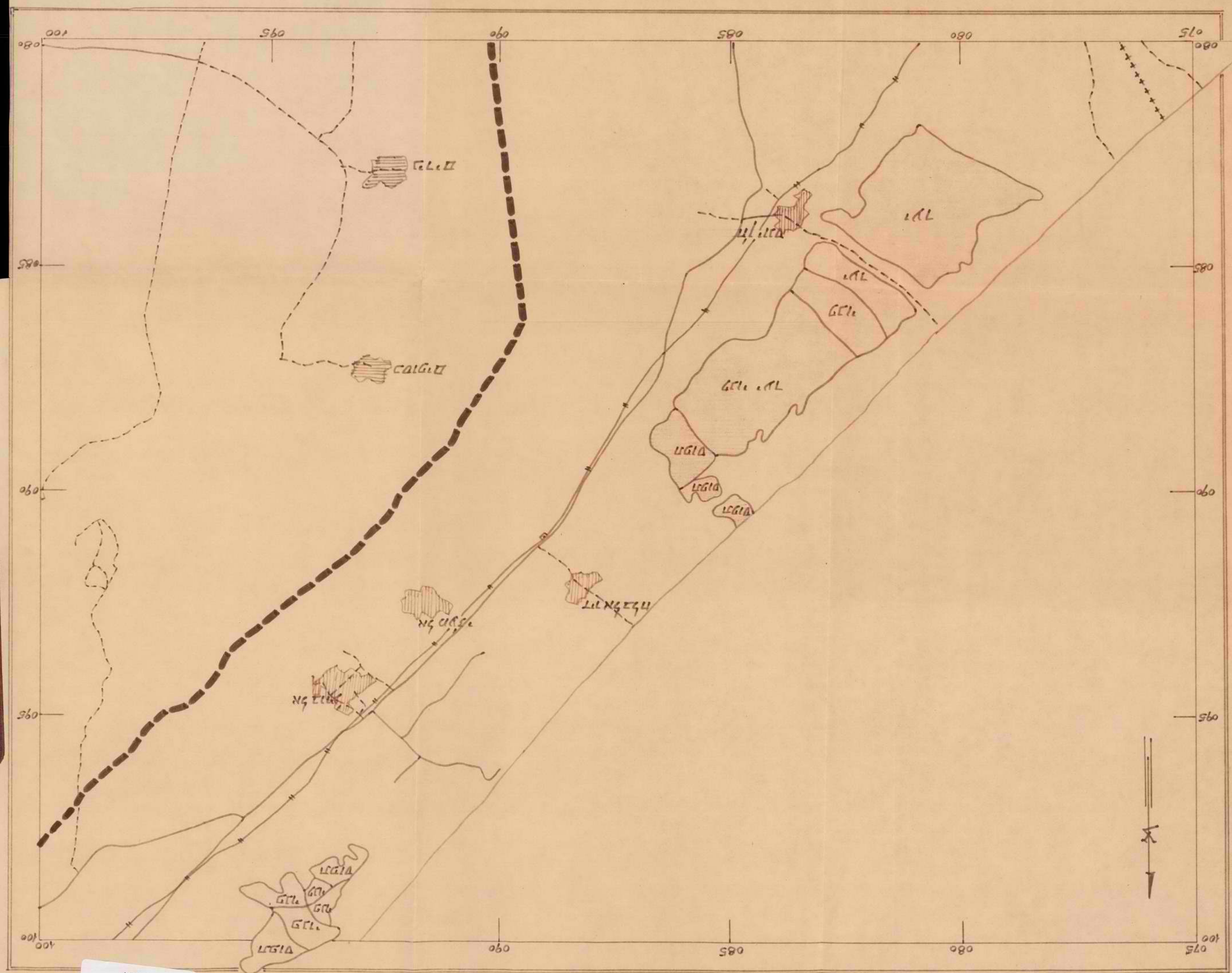

1337